

2994

12732

SPRAWOZDANIE DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ

W KRAKOWIE

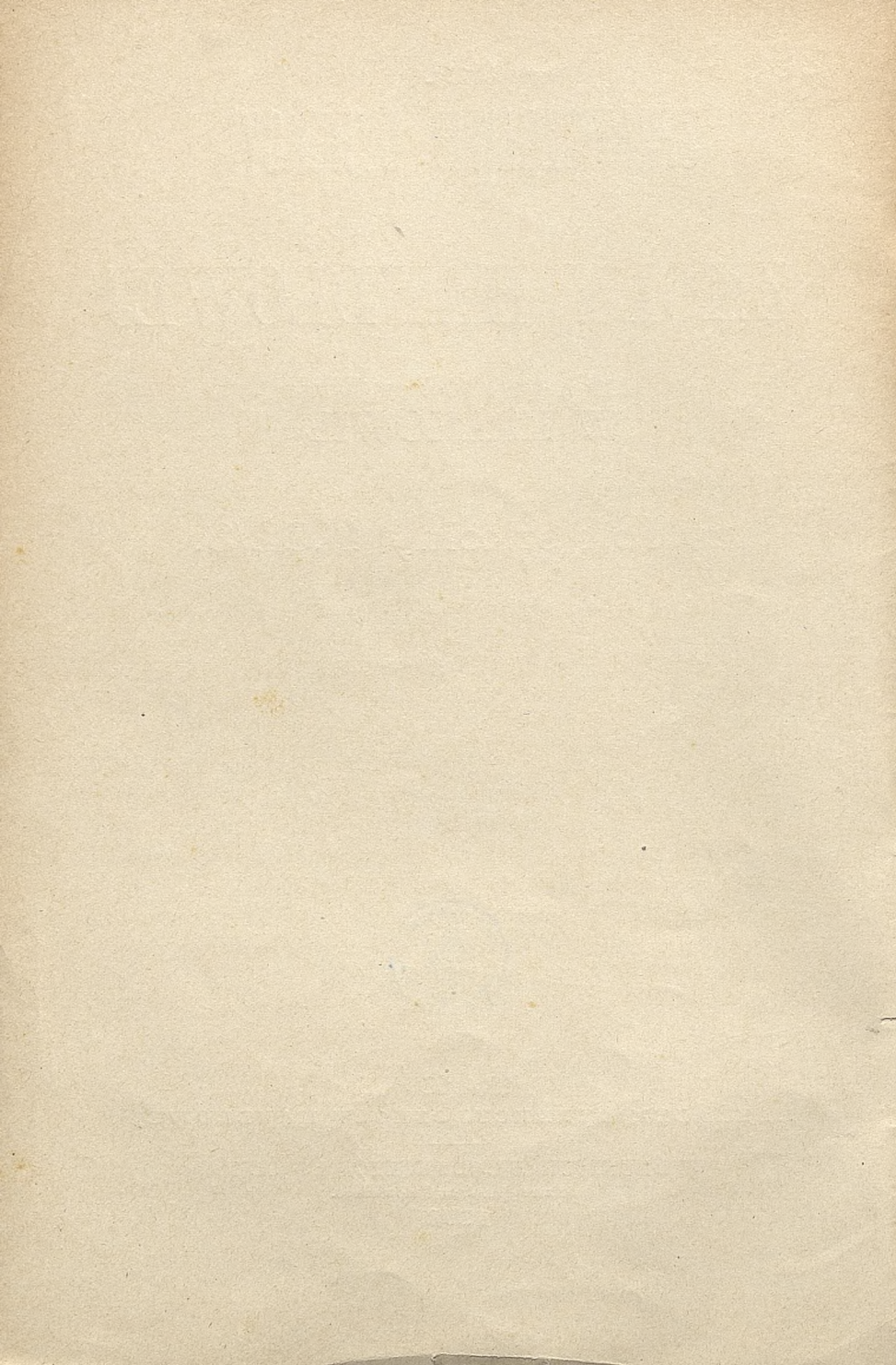
za rok szkolny 1892/3.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ.

W Drukarni Wł. L. Anczyca i Spółki,
pod zarządem Jana Gadowskiego.

1893.

SPRAWOZDANIE.

Ubiegły rok szkolny 1892/3 rozpoczął drugie dziesięciolecie istnienia naszego zakładu, a rozpoczął je pomyślnie.

Opinia publiczna coraz bardziej zajmuje się szkołami handlowymi, coraz bardziej ocenia ich pożytek dla społeczeństwa, czego najlepszym dowodem, że Wysoki Sejm krajowy wyznaczył dla uczniów szkół handlowych, uczęszczających do szkół handlowych w Galicyi lub w Państwie austryackiem bardzo znaczne, bo 300, 400 i 500 złr. wynoszące stypendya. Jedno z nich w kwocie złr. 300 otrzymał uczeń II klasy naszej szkoły, Eugeniuśz Cieśla, a drugie Edward Rybowski, słuchacz Akademii handlowej w Pradze, który w roku zeszłym szkołę naszą ukończył.

Z prawdziwą przyjemnością zanotować nam wypada w tem sprawozdaniu, że wielokrotnie przez nas powtarzana myśl otwarcia w Krakowie wyższej szkoły handlowej, w sferach decydujących zyskała uwzględnienie, bo już w Sejmie i Kole polskiem sprawa ta przychylnie traktowaną była, a w naszej Radzie miejskiej Radca Dr. Boroński z wnioskiem tym wystąpił. Rada miejska wybrała w tym celu specjalną komisję, która w najbliższym czasie wnioski swe Radzie miejskiej ma przedłożyć.

Skoro już tę sprawę Reprezentacya kraju i naszego miasta w swe ręce ujęła, zbyteczna tutaj powtarzać te argumenty, które za wyższą szkołą handlową przemawiają i otwarcie jej czynią jednym z najważniejszych postulatów ekonomicznych naszego kraju.

Nadmienić jeszcze należy, że myśl założenia we Lwowie Akademii handlowej, a w Krakowie Wyższej szkoły handlowej,

przynajmniej co do Krakowa nie powinna by zbyt długo czekać na urzeczywistnienie, gdyż nasza szkoła ma już zatwierdzony przez Wyssokie Ministerstwo statut i plan nauk, tak, że otwarcie Wyższego Oddziału każdej chwili może nastąpić, jeżeli się znajdą dostateczne fundusze.

Natomiast wypada nam niestety i tego roku, jak zwykle, toż samo wyrazić ubolewanie, że kupiectwo nader mało praktykantów posyła do szkoły. W kilku sprawozdaniach wykazaliśmy, jak mały procent firm kupieckich chlubny stanowi wyjątek z tego istotnie ubolewania godnego indyferentyzmu intelektualnego. W upłynionym roku procent ten nieco się powiększył, ale jeszcze nie tak znacznie, aby go stanowczym zwrotem ku lepszemu nazwać było można. Nie możemy uprzedzać przyszłości, ale trudno powstrzymać się od uwagi, że byłoby to prawdziwem upokorzeniem dla kupców i przemysłowców, gdyby dopiero ustawy przez władze prawodawcze wydane, zmusiły ich do poszanowania i podniesienia własnego zawodu.

Mimo, że warunki nauczania w szkole naszej są trudne, bo liczba godzin nauki jest mniej niż małą i niedostateczną, a materiał w uczniach bardzo różnorodny, przecież staraliśmy się spełnić zadanie nasze, ile tylko sił słarczyło, czego dowodem, że uczniowie nasi znajdują przyjęcie w Akademjach handlowych, że często zasiadają z dobrym skutkiem do egzaminów dla aspirantów na jednórocznych ochotników, i że wielu z nich uzyskało już wcale korzystne posady.

Z dotychczasową wytrwałością pójdziemy dalej i z tem zapewnieniem przedkładamy daty statystyczne za ubiegły rok szkolny.

W roku szkolnym 1892/3, a jedenastym istnienia szkoły zapisało się

do klasy	I		38 uczniów
" "	II		33 "
" "	III		21 "

Razem przeto 92 uczniów.

W ciągu roku opuściło zakład 24 uczniów, a klasyfikowano w klasie I. 25, w klasie II. 24, w klasie III. 19, razem 68 uczniów. W porównaniu z rokiem przeszłym okazuje się, że w roku szkolnym 1892/3 zapisało się więcej o sześciu. natomiast klasyfikowano równą ilość uczniów.

Z zapisanych 92 uczniów było 47, którzy już poprzednio do szkoły uczęszczali, 45 zaś nowo zapisanych.

Z tych 45 uczniów ukończyło 23 szkoły ludowe,

"	"	"	"	6	"	I kl. gimn. lub real.
"	"	"	"	11	"	II " " " "
"	"	"	"	2	"	III " " " "
"	"	"	"	2	"	IV " " " "
"	"	"	"	1	zapisano na podstawie	

egzaminu wstępnego.

Z zapisanych 92 uczniów było 57 zajętych w handlach, reszta 37 dotąd żadnej praktyki handlowej nie miała.

Uczniowie byli zajęci jak następuje:

13	w handlach korzennych
6	" łokciowych
8	" galanteryjnych
9	w kantorach

19 w różnych zakładach przemysłowych.

W ciągu roku przestało chodzić na wykłady 13 zawodowych i 11 niezawodowych, a klasyfikowano 42 uczniów praktykantów handlowych i 26 niezawodowych.

W porównaniu z rokiem zeszłym zapisało się zawodowych uczniów więcej o 17, a klasyfikowano o 9 więcej niż w roku zeszłym.

Według miejsca urodzenia było zapisanych:

urodzonych w Krakowie		48
" w W. Ks. Krakowskiem		4

urodzonych w Galicyi	32
„ w innych krajach Monarchii	1
„ w ziemiach Polskich pod rządem Rosyjskim	4
„ „ „ „ „ Pruskim	3
	<u>Razem 92</u>

Według wieku było zapisanych:

liczących lat 14	21
„ „ 15	18
„ „ 16	12
„ „ 17	17
„ „ 18	11
„ „ 19	8
„ „ 20	5
	<u>Razem 92</u>

Według wyznania zapisano 61 katolików i 31 izraelitów.

Z opłat szkolnych wpłynęło:

Z wpisowego	złr. 80
z czesnego	„ 435
	<u>Razem złr. 515</u>

Z zapisanych 92 uczniów całkowitą opłatę szkolną w kwocie złr. 20 uiszczyło tylko 4 uczniów, wszyscy inni byli bądź częściowo, bądź zupełnie uwolnieni. Nadmienić wypada, że uczniowie zajęci u Członków Kongregacyi kupieckiej żadnych opłat szkolnych nie uiszczają, a nadto biblioteka szkolna wypożycza im podręczników szkolnych, w miarę potrzeby uczniów i zapasów bibliotecznych.

Program nauk w poszczególnych przedmiotach

był następujący :

Język polski (*uczył p. Czesław Pieniążek*).

Klasa I. Tygodniowo godzin 2.

Czytanie płynne i wyraziste; objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku pojedynczych myśli; opowiadanie treści w dłuższych ustępach; wyuczenie się na pamięć i należyte wygłaszanie wzorowych, poprzednio odczytanych i wyjaśnionych ustępów, bądź prozaicznych, bądź poetycznych.

Ćwiczenia gramatyczne, a mianowicie: gruntowne poznanie wszystkich części mowy; odmiany imion; o zdaniu pojedynczym, gołym i rozwiniętym; pojęcie o zdaniu złożonym.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie: ortograficzne na podstawie dyktatów; pisanie przystępnie opowiedzianych bajek, powiastek; opisów różnych przedmiotów, tudzież pisanie w skróceniu treści odczytanych ustępów z książki do czytania przeznaczonej.

Zadania co dwa tygodnie.

Podręcznik: Wypisy polskie dla szkół przemysłowych, tom I.

Klasa II. Tygodniowo godzina 1.

Treściwe opowiadanie odczytanych ustępów ze szczególną uwagą na poprawność; zwięzłość wyrażania się. Wyuczanie się na pamięć ustępów prozaicznych i poetycznych.

Ćwiczenia gramatyczne, a mianowicie powtórzenie o zdaniu złożonym, pojedynczym, rozwiniętym; uzupełnienie nauki o zdaniu złożonym z uwzględnieniem znaczenia spójników i używania znaków pisarskich; uzupełnienie odmian imion i czasownika, tudzież nauka o składni, zgodzie i szyku.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie opisy i opowiadania, do których treść brano z nauk realnych, albo handlowych i przemysłowych.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik: Wypisy Mecherzyńskiego.

Klasa III. Tygodniowo godzina 1.

Czytanie, objaśnienie; opowiadanie wzorowych ustępów pisarzy znakomitszych na podstawie polskiej książki przeznaczonej do czytania. Cały zakres nakreślonej nauki z gramatyki w klasie drugiej, powtórzony szczegółowo w klasie III.

Ćwiczenia piśmienne; takie same co do formy jak w klasie II, tylko znacznie w szerszym zakresie. Przy objaśnieniu ćwiczeń piśmiennych wyjaśniono głównejsze formy i zasady stylu.

Podręcznik: Wypisy Pruchnickiego do klasy V.

Język niemiecki (*uczył p. Rudolf Ottmann*).

Klasa I. Tygodniowo 4 godziny.

Czytanie, wymowa, uczenie się słów całemi grupami z uwzględnieniem potrzeb zawodu kupieckiego, składania zdań pojedynczych, na podstawie tychże praktyczne rozmówki, pisownia, ćwiczenia stylistyczne materiału ustnie przerobionego, uczenie się praktycznych, krótkich ustępów na pamięć z równoczesnem pisanem tychże na tablicy.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa II. Tygodniowo 3 godziny.

Powtórzenie przedmiotów klasy I. Czasowniki nieregularne i tryby, zdania złożone i rozszerzone, rozmówki praktyczne, do zawodu kupieckiego zastosowane, czytanie ustępów i opowiadanie własnymi słowami, bądź uczenie się ustępów przedtem na tablicy spisanych na pamięć, celem nabycia wprawy w stylistyce.

Klasa III. Tygodniowo 3 godziny.

Ciąg dalszy przedmiotu klasy II. Opowiadanie bądź uczenie się na pamięć obszerniejszych ustępów z dziedziny przemysłu i handlu ze szczególnem uwzględnieniem stylistyki kupieckiej,

sporządzenie kwitów, frachtów, przekazów, ogłoszeń, cyrkularzy, zawiadomień, krótkich listów kupieckich itp.

Co tydzień zadanie szkolne.

Podręczniki: w klasie I. Ćwiczenia Dra Petelenza i Dra Germana tom I., w klasie II. te same tom II., Molina gramatyka.

Język francuski (*uczył p. Paweł Rongier*).

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Pierwsze zasady czytania i pisania, o rzeczowniku, rodzaju i o zaimku, słowa posiłkowe mieć i być, cztery konjugacye, ćwiczenia przy tablicy, reguła zgody imiesłowu przeszłego, o ortografii niektórych czasowników regularnych.

Co tydzień zadanie.

Klasa III. Tygodniowo 2 godziny.

Czasowniki przedstawiające trudności w niektórych czasach, czasowniki nieregularne, tłumaczenia i opowiadania z książki, ćwiczenia przy tablicy, korespondencya handlowa.

Co tydzień zadanie.

Podręczniki: Ćwiczenia Erarda-Ciechomskiego.

Rachunki kupieckie (*uczył p. Artur Stein*).

Klasa I. Tygodniowo 3 godziny.

Cztery działania liczbami niemianowanemi i mianowanemi, jednogatunkowemi, całemi i dziesiętnemi, wraz z ułatwieniami w działaniach; skrócony sposób mnożenia i dzielenia; działania rachunkowe ułamkami zwyczajnemi; rachunek liczbami wielogatunkowemi, całemi i dziesiętnemi, z uwzględnieniem miar i wag austriackich, oraz ważniejszych zagranicznych.

Co dwa tygodnie zadanie.

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Powtórzenie przedmiotu klasy I. Stosunki i proporcye; reguła trzech pojedyncza i składana; włoska praktyka; reguła łańcuchowa; rachunki odsetkowe; rachunki procentowe (*Interessenrechnung*).

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik: Arytmetyka Bączalskiego dla szkół realnych i przemysłowo-handlowych.

Klasa II'. Tygodniowo 2 godziny.

Reguła spółki pojedyncza i złożona; reguła mieszaniny; obliczenie eskontu weksli; obliczenie weksli zagranicznych (dewiz) według wiedeńskiej ceduły giełdowej; obliczanie efektów na giełdzie wiedeńskiej notowanych; rachunki kupna, sprzedaży i kosztów handlowych przy towarach; kalkulacje faktur pojedynczych i złożonych; obliczanie rachunków bieżących (*Conto corrent*) według metody niemieckiej, epoki i drabinkowej.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznika nie używano.

Nauka o handlu (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Pojęcia ogólne o towarze, wartości, cenie, pieniądzu i kredycie; pomocnicy handlowi, pełnomocnik, prokurent Spółki handlowe: jawna, komandytowa, akcyjna i niejawna, Towarzystwa zaliczkowe. Pośrednicy handlowi; komisant, spedytor, stręczyciel, agent, konsul Urządzenia handlowe: firma, rejestr handlowy, księgi handlowe, izby handlowe, ustawa handlowa, sądy handlowe. Podział towarów; surowe, przerobione. Miary i wagi: system metryczny i miary sztukowe, urzędy cechownicze. Pieniądz, waluta: srebrna, złota, podwójna.

Klasa III. Tygodniowo 1 godzina.

Podział handlu: import, export, transit; hurtowny, drobiazgowy, lądowy, morski, kolonialny, wschodni. Kredyt i jego odmiany: rzeczowy, osobisty i kupiecki; rzeczowy: ruchomy i hipoteczny. Papiery kredytowe; imienne i na okaziciela; pożyczki państwowe i miejskie; renty, losy, obligacje indemnizacyjne, emisyja, konwersya, listy zastawne, akcje bankowe, przewozowe, przemysłowe; obligi pierwszeństwa: dewizy, waluty i losy. O bankach: interes depozytowy, przekazowy, zastawniczy, hipoteczny, wymiany. Interesa giełdowe. Towarzystwa ubezpieczeń i rodzaje ubezpieczeń: od ognia, gradu i na życie.

Ćwiczenia kontowe (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa II. Tygodniowo 1 godzina.

Dokumenta handlowe: Faktura: znaki monet i rozmiarów; rubrykowanie, przykłady; kopjał faktur. List przewozowy dla woźnicy, kolejowy, pocztowy i wodny, czyli konosament. Kwity i ostemplowanie; kwity w formie listu i sznurowe; kwity na gotówkę, towary, procenta i papiery. Weksel: sola weksel i trata, czyli weksel przekazowy; ostemplowanie; akcept, zlecenie, umieszczenie, adres do wypadku, pokwitowanie, przedłużka wekslu; protest. Księgi pomocnicze, rubrykowanie; księgi kasowe; gotówki, monet, papierów; terminatka; księgi towarowe: kupna, kalkulacyjna, towarowa właściwa.

Podręcznik: Buchalterya B. W. Antoniewicza. Część I. i II.

Buchalterya (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa III. Tygodniowo 2 godziny.

Cel buchalteryi; wymagania kodeksu. Buchalterya podwójna; dwa sposoby prowadzenia; kasa, memoryał, dziennik, księga główna. Bilans surowy, ostateczny rachunek zysków i strat. Buchalterya pojedyncza. Przerobiono we wszystkich księgach przykład interesu handlowego.

Podręcznika nie używano.

Korespondencya (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa III. Tygodniowo 1 godzina.

Znaczenie i potrzeba korespondencyi; wiadomości potrzebne korespondentowi, forma listów handlowych, kopjał. Przepisy pocztowe i telegraficzne. Archiwum, rubrum, dziennik podawczy. Okólniki; listy w sprawach wekslowych; zawiadomienia o rachunkach; listy towarowe, informacyjne. Przerobiono w każdym dziale listy towarowe, informacyjne. Przerobiono w każdym dziale listy w języku polskim.

Podręcznika nie używano.

Geografia (*uczył p. Adolf Gawalewicz*).

Klasa I. Tygodniowo 1 godzina.

Szczegółowe poznanie kraju rodzinnego i całej monarchii austriacko-węgierskiej w ogólnych zarysach pod względem sto-

sunków fizycznych, topograficznych, etnograficznych i politycznych; poznanie Europy innych części ziemi w zarysach ogólnych, na koniec objaśniano o powszednich zjawiskach, pochodzących z kształtu, położenia i ruchu ziemi.

Klasa II. Tygodniowo 1 godzina.

Szczegółowe poznanie krajów monarchii austriacko-węgierskiej pod względem ich produkcji, przemysłu i handlu, tudzież pod względem zwyczajów i obyczajów ich mieszkańców. Ogólne poznanie krajów Europy.

Szczegółowe poznanie krajów środkowej i zachodnio-południowej Europy, przedewszystkiem z uwzględnieniem ich przemysłu i handlu.

Kaligrafia (*uczył p. Henryk Wacłęga*).

Klasa I. Tygodniowo 2 godziny.

Zaczęto pojedynczemi kreskami, uwydatniono różnicę, jaka zachodzi między charakterem pisma polskiego i niemieckiego (metoda amerykańska, t. j. pisanie w takt), pojedyncze litery małego i wielkiego abecadła, inne możliwe, a używane kształty liter, cyfr i znaków pisarskich, pisanie całych zdań wielkiem i drobnem pismem na jednej linii.

Podręcznik: Wzory Tarczyńskiego.

Klasa II i III. (*Uczył p. L. Peszkowski*).

Powtórzenie ćwiczeń klasy pierwszej, rond francuski i inne ozdobne pisma.

Franciszek Kroebl, dyrektor.

Grono nauczycielskie Szkoły handlowej.

Antoniewicz Bolesław Woysym, naczelnik rachunkowości Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu, uczył: nauki o handlu, ćwiczeń kontowych, buchalteryi i korespondencyi.

Gawalewicz Adolf, nauczyciel gimnazjum Sobieskiego, uczył geografii.

Ottmann Rudolf, kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, uczył języka niemieckiego.

Peszkowski L., nauczyciel szkół ludowych, uczył kaligrafii w klasie II-giej i III-ciej.

Pieniążek Czesław, profesor wyższej szkoły realnej, uczył języka polskiego.

Rongier Paweł, nauczyciel języka francuskiego przy wyższej szkole realnej.

Stein Artur, kasyer filii Banku hipotecznego, uczył rachunków kupieckich.

Wacłęga Henryk, nauczyciel szkoły ludowej, uczył kaligrafii w klasie I-szej.

Wydział zarządu Szkoły handlowej.

WW. Teodor Baranowski, Prezes Izby handlowej, właściciel fabryki oleju, radca miejski, jako Przewodniczący.

Jan Geisler, naczelnik rachunkowości Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, r. m. — jako delegaci Rady miejskiej.

Albert Mendelsburg, wiceprezes Izby handlowej i właściciel domu bankowego, r. m.

Ernest Stockmar, właściciel apteki, r. m. — jako delegaci Izby handlowo-przemysłowej.

Stanisław Feintuch, właściciel handlu korzennego i kantoru wymiany, r. m.

Władysław Fischer, kupiec — jako delegaci Kongregacji kupieckiej.

Franciszek Kroebl, szef biura Towarzystwa wzajemnego kredytu, dyrektor szkoły.

Delegaci:

WW. Dr. Fryderyk Zoll, profesor Uniwersytetu, członek Izby panów, r. m., jako delegat Ministerstwa oświaty.

Dr. Ferdynand Weigel, b. Prezydent miasta, adwokat krajowy, sekretarz Izby handlowo-przemysłowej, r. m., jako delegat Wydziału krajowego.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW

za rok szkolny 1892/3.

KLASA I.

Stopień I. Basser Izrael.

Deiches Zygmunt.

Grünfeld Aron.

Kessler Samuel.

Kozłowski Ferdynand.

Kuchta Stanisław.

Kuśnierz Franciszek (uczeń firmy G. M. Goebel i Sy-
[nowie]).

Meisels Leo (uczeń firmy L Scheininger).

Mucha Franciszek " " J. Gralewski).

Olszowski Wojciech " " St. Feintuch).

Pfeffer Rafał.

Prosznowski Konstanty.

Radwański Saturnin.

Serafin Kazimierz. (uczeń firmy J. Kosch.

Szotarski Ignacy. " " M. Jawornicki).

Tullius Jan.

Ząbek Władysław.

Czterem uczniom pozwolono poprawić po wakacyach z jednego przedmiotu, czterech uczniów nie uzyskało promocyi.

KLASA II.

Stopień I z odznaczeniem: Cieśla Eugeniuś.

Stopień I: Bandet Chaim (uczeń firmy Aron J. Bandet).
 Bonior Jan " " Michał Karaś).
 Drzewicki Franciszek " " J. N. Federowicz).
 Dültz Eugeniuś.
 Górski Tadeusz (uczeń firmy H. Schwarz).
 Grabowski Józef " " L. P. Grabowski).
 Gumprich Abraham " " Sal. Singer).
 Kopczyński Stanisław " " Edward Urban).
 Lustgarten Jakób " " St. Feintuch).
 Łepkowski Jan " " J. F. Fischer).
 Malik Franciszek.
 Mieszkowski Kazimierz " " Porembskii Zimler)
 Muszyński Wacław " " Józef Neuwerth).
 Romanowski Wincenty " " L. Zieleniewski).
 Ściborowski Jan " " Ign. Sobolewski).

Trzem uczniom pozwolono poprawić po wakacyach z jednego przedmiotu, pięciu nie otrzymało promocyi.

KLASA III.

Stopień I: Hof Stanisław (uczeń firmy St. Gurgul)
 Menschik Jan " " Marya Prauss).
 Nowak Władysław.
 Schlesinger Jan.
 Stempień Jan.
 Smoleń Filip.
 Tomaszewski Władysł. (uczeń firmy Wł. Tomaszewski).
 Zakrzewski Ludwik " " zegarm. Friedleina).
 Złasiński Edward.

Sześciu uczniom pozwolono poprawić po wakacyach z jednego przedmiotu, czterem wolno powtórzyć tę samą klasę.

Plan nauk dla Szkoły handlowej w Krakowie.

Oddział niższy: Szkoła kupiecka.

	Tygodniowo godzin w klasie		
	I.	II.	III.
1. Język polski	2	1	1
2. Język niemiecki	4	3	3
3. Język francuski	—	2	2
4. Rachunki kupieckie	3	2	2
5. Nauka o handlu i wekslach	—	1	1
6. Buchalterya i ćwic. kontowe	—	2	2
7. Korespondencya	—	—	1
8. Geografia	1	1	—
9. Kaligrafia	2	1	1
razem tygodniowo godzin 12 w każdej klasie.			

Ze względu na to, że uczniowie tej szkoły zajęci są w sklepach, odbywa się nauka wszystkich przedmiotów w zimie i w lecie od godziny 2 do 4 popołudniu.

Przy egzaminie wstępnym wymaga się dobrej znajomości czytania, pisania, rachunków, języka polskiego i niemieckiego — w zakresie, w jakim przedmiotów tych nabyć można w cztero-klasowej szkole ludowej.

